

แม่มดแฝด

“Die Zwillingshexen”

ผู้ประพันธ์ อัวชูลา วิลเฟล
ผู้แปล ชุศรี มีวงศ์อุโฆษ*

เหตุเกิดในเมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง หญิงชราสองคนอาศัยอยู่ในบ้านหลังหนึ่งที่ถนนสายหลักประจำเมือง

ทั้งสองเป็นพี่น้องฝาแฝด ผู้คนตามท้องถนนเห็นพี่น้องแฝดคู่นี้ถือแต่ร่มสำหรับผู้ชายคันโต ซึ่งนางใช้เป็นไม้ค้ำยันในเวลาเดิน หลังของนางอ่อนแอและโค้งงอ

หญิงชราทั้งสองมีชื่อว่า มาร์ธาและแฮร์มินเน่อ ทว่าผู้คนในเมืองพากันเรียกหญิงชราว่า “คุณยายสาวแก่” เพราะทั้งคู่ไม่มีสามีและลูกเต้า

ผู้คนพากันพูดอีกว่า “ทั้งสองเป็นคนแก่ที่ชอบพูดซุบซิบนินทา” เพราะทว่าหญิงชราทั้งสองมีชีวิตที่น่าเบื่อหน่าย นางจึงอยากรู้ว่าคนอื่น ๆ เขาทำอะไร หรือประสบอะไรมาบ้าง สิ่งนี้ผู้คนพอจะเข้าใจได้ เวลาไปซื้อของหญิงชราแฝดจะแยกไปซื้อของคนละร้าน มาร์ธาจะซื้อของที่ร้านตรงหัวมุม ส่วนแฮร์มินเน่อจะไปซื้อของที่ร้านใกล้ที่ทำกรไปรษณีย์ เมื่อกลับถึงบ้านก็จะมีเรื่องแตกต่างกันมาเล่าสู่กันฟัง นางรู้เสมอว่าผู้หญิงคนไหนตั้งท้อง ใครจะปลูกบ้าน ใครได้รับรางวัลสลากกินแบ่ง ใครป่วยหรือใครตาย

ตอนบ่ายหญิงชราแฝดมักนั่งที่หน้าต่างด้านติดถนน มองดูว่าใครขับรถคันใหม่ หรือใครสวมเสื้อโค้ทตัวใหม่ ใครนำผ้ามาขึ้นซัก และสาวคนไหนออกไปเดินเล่นกับหนุ่มคนใด

แล้วหญิงชราทั้งสองก็พูดคุยกันด้วยเรื่องเหล่านี้ ทว่านางมิได้เป็นพวกชอบซุบซิบนินทาหรอก จะให้นางไปพูดคุยกับใครเล่า ไม่มีใครมาเยี่ยมหญิงชราเลย บรรดาเพื่อนฝูงและญาติพี่น้องในเมืองต่างล้มหายตายจากไปหมดแล้ว

มาร์ธาและแฮร์มินเน่อชอบดูเด็ก ๆ เล่นกันมากที่สุด หญิงชราจะพูดว่า “ใช่แล้ว เราก็คเคยเล่นลูกบอลมาก่อน เราเล่นเก่งเสียด้วย”

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเยอรมัน ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หรือไม่หญิงชราพูดว่า “เด็กสาวสองคนบ้านฝั่งตรงข้ามที่ยืนอยู่ตรงนั้น คัทรินและเรนาเท่เป็นเด็กน่ารักจริงๆ น่าเสียดายที่พวกเขาไม่ได้เป็นฝาแฝดเหมือนเรา”

และทั้งสองคนก็คิดกันว่าควรจะเชื้อเชิญเด็กสาวสองคนมาบ้านสักครั้ง หญิงชราที่บ้านตุ๊กตาเก่าอยู่หลังหนึ่ง คัทรินและเรนาเท่คงจะชอบเล่นบ้านตุ๊กตาเป็นแน่

วันหนึ่งหญิงชราเรียกเด็กสาวทั้งสองให้เข้ามาในบ้าน

“ดีจริงที่หนูทั้งสองมาเยี่ยมยาย” มาร์ธากล่าวขึ้น

“พวกหนูชอบลูกอมไหม” แอร์มินเน่ถาม

ลูกอมอยู่ในขวดดินเผาเคลือบสีขาว ลูกอมอยู่ในตู้มานาน ตอนนี้มีมันจึงเหนียวเหนอะหนะ

“กินสิจ๊ะ! หยิบกินเลย” แอร์มินเน่กล่าว

และมาร์ธาพูดว่า “พวกหนูต้องไปดูบ้านตุ๊กตาอันสวยงามของเราด้วยนะ มันอยู่ในห้องข้างหลัง”

ทว่าเรนาเท่กล่าวว่า “พวกเราไม่มีเวลาหรอก เราต้องทำการบ้าน”

และคัทรินพูดออกมาอย่างรวดเร็วว่า “สวัสดิ์ค่ะ ไปก่อนนะคะ”

แล้วเด็กสาวก็วิ่งจากไป

แอร์มินเน่กล่าวว่า “พวกเขาขี้อาย”

มาร์ธามองออกไปนอกหน้าต่างและเห็นคัทรินและเรนาเท่ถ่มลูกอมลงไปในท่อระบายน้ำริมถนน เธอจึงกล่าวกับแอร์มินเน่ว่า

“ลองชิมลูกอมสิ รสชาติไม่ดีหรือ”

ทั้งสองต่างหยิบลูกอมใส่ปากคนละเม็ด ตูดเสียดอยู่ครู่หนึ่งแล้วแอร์มินเน่ก็กล่าวว่า “ลูกอมรสอร่อยดีเนื่อนี้มดี”

“แต่พวกเด็ก ๆ ถ่มลูกอมทิ้ง” มาร์ธากล่าว

“ฉันคิดว่า เด็ก ๆ เดียวนี้ชอบหมากฝรั่งมากกว่า” แอร์มินเน่พูด

วันรุ่งขึ้นหญิงชราซื้อหมากฝรั่ง นางรอที่หน้าต่างจนเห็นเด็กสาวทั้งสอง แล้วกวักมือและตะโกนเรียกเด็กสาว “พวกหนูอยากขึ้นมาข้างบนนี้ไหมจ๊ะ วันนี้ยายมีหมากฝรั่งให้พวกหนูด้วย”

คัทรินตะโกนตอบว่า “เราต้องช่วยแม่ทำงานในสวน” แล้วทั้งสองวิ่งจากไป

แอร์มินเน่กล่าวว่า “หมากฝรั่งคงจะเหมาะกับเด็กผู้ชายมากกว่า เราจะซื้อไอศกรีม”

ดังนั้นหญิงชราแฝดซื้อไอศกรีมห่อด้วยกระดาษทองสองกระปุก และนำไปตั้งไว้บนชั้นบันไดในห้องใต้ดิน เพราะหญิงชราไม่มีตู้เย็น แล้วนางก็รอจนกระทั่งเห็นเด็กสาวทั้งสอง

มาร์ธาร้องตะโกนเรียก “เรามีไอศกรีมสตอเบอร์รี่สำหรับพวกหนู! รีบมาเร็วเข้า!”

ทว่าเด็กสาวทั้งสองทำราวกับว่าไม่ได้ยินอะไร พวกเธอพากันวิ่งต่อไป

“ฉันคิดว่าพวกเด็ก ๆ ไม่ชอบมาหาเรา” มาร์ธากล่าวและปิดหน้าต่างลงอีกครั้งหนึ่ง

“ไม่หรอก เธอร้องเรียกเด็ก ๆ เสียงดังไม่พอต่างหาก” แอร์มินเน่กล่าว

ในระยะต่อมาหญิงชราแฝดเห็นบางอย่างที่แปลกประหลาด ทุกครั้งที่คัทรินและเรนาเท่เดินผ่านบ้านของหญิงชรา ทั้งสองจะเดินย่องเลียบซิดกำแพงบ้าน กระซิบกระซาบกันและเหลือบตามองขึ้นมายังหน้าต่างข้างบน

แฮร์มินเน่กล่าวว่่า “บางทีมันอาจจะเป็นการเล่นอย่างหนึ่ง เราจะถามพวกเขาเด็ก ๆ”

และเมื่อแฮร์มินเน่พบกับคัทรินในบ้านขายของบริเวณที่ทำการไปรษณีย์ หญิงชราถามเด็กสาวว่า “ทำไมพวกหนูจึงมักจะเดินย่องผ่านบ้านเราไปเช่นนั้น มันเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งหรือ”

“เราน่ะหรือ” คัทรินถาม “อ้อ ก็ทำไปอย่างนั้นเองแหละ” เธอตอบใจ แล้วเธอกล่าวต่อไปว่า “ว่าคุณยายไม่มีทางเห็นได้หรอก หากคุณยายไม่เปิดหน้าต่าง และไม่ชะโงกตัวมองลงมา”

คุณยายแฮร์มินเน่ยิ้ม

“เห็นได้สิ เด็กน้อยเอ๊ย เราสามารถมองเห็นได้โดยรอบเลยทีเดียว! ยายจะแสดงให้พวกหนูดู หากพวกหนูมาที่บ้านอีก อยากรู้อะไรไหม ยายจะซื้อให้ เอาอมยิ้มหรือช็อคโกแลตละ”

ทว่าคัทรินได้วิ่งออกไปจากร้านเสียแล้ว

วันรุ่งขึ้นเด็กผู้ชายตัวเล็ก ๆ ตะโกนไล่หลังแฮร์มินเน่ว่า “แม่มด! แม่มด!”

แฮร์มินเน่เล่าเรื่องนี้ให้มารธาฟังที่บ้าน “แม่เจ้าเด็กคนนั้นจะยังตัวเล็กอยู่ แต่คำพูดของมันก็ทำให้ฉันเจ็บปวด”

มารธาผงกศีรษะอย่างเดียว หญิงชราไม่ได้เล่าว่าตัวเองได้ประสบอะไรมา นางเดินผ่านหน้าร้านจำหน่ายเครื่องเหล็ก และมีใครคนหนึ่งหลังประตูตะโกนขึ้นว่า “แม่มดแฝด! ฮึฮึ ! ฮา! ฮา!”

เรื่องนี้มารธาไม่อยากเล่าให้น้องสาวฟัง

แล้วเหตุการณ์ที่เลวร้ายที่สุดก็เกิดขึ้น

ใกล้จะมืดแล้ว แฮร์มินเน่และมารธานั่งอยู่ที่หน้าต่าง หญิงชราแฝดเห็นเด็กหลายคนตรงมาที่บ้านของตน สิบหรือสิบสองคนได้ เรนาเท่และคัทรินอยู่ในกลุ่มเด็กเหล่านี้ด้วย พวกเขาเดินย่องเลียบกำแพงบ้านและมาหยุดยืนอยู่ใต้หน้าต่างพอดี พวกเขาเด็ก ๆ ยืนเบียดกันซิด ถองใส่กันและหัวเราะ แล้วพวกเขาก็ร้องเพลงว่า

“แม่มด แม่มด แม่มดแฝด!

จอมจุ่นจอมวุ่น

สอดสายตาทั่วทุกทิศ

วิปริตชอบยุ่งเรื่องชาวบ้าน!”

แล้วพวกเขาก็วิ่งหนีไป

แฮร์มินเน่พูดกระซิบว่า “พวกเขาหมายถึงพวกเรา”

มารธากล่าวว่่า “พวกเขาก็ดูคล้ายแม่มดแก่น้ำเกลียดสองคนเหมือนกัน”

หลังจากนั้นหญิงชราแฝดไปซื้อข้าวของด้วยกันทั้งสองคน ไม่อยู่ในร้านนาน และแทบจะไม่พูดจากับ

ผู้คน

ชาวบ้านก็ไม่เห็นหญิงชราแผดที่หน้าต่างด้านติดถนนอีกเลย หญิงชราดูผ้าผ่านหน้าต่างเปิดอย่างมิดชิด หญิงชรายังได้ยินเสียงเด็กร้องตะโกน “แม่มด! แม่มด!” ไล่หลังอีกสองถึงสามครั้ง แล้วหญิงชรา ก็จะก้มหลังโค้งงอให้คู่ต่ำลงไปอีก แล้วเดินหนีเร็วเท่าที่ทำได้ ก้านร่มส่งเสียงกระทบหินถนน

ในฤดูหนาวมารธาล้มป่วยและเสียชีวิต และแฮร์มินเน่อ้ายจากไป คัทรินและเรนาเทได้ยินผู้หญิงคนหนึ่งในบ้านชายของใกล้ที่ทำการไปรษณีย์กล่าวว่า “คุณยายแฮร์มินเน่อคงจะไปอยู่บ้านพักคนชรา แต่ไม่มีใครรู้ว่าไปบ้านพักแห่งไหน ตอนนี้อยู่ที่นี้คนเดียวคุณยายก็จะรู้สึกเหงาเกินไป

ชายที่อยู่หน้าเครื่องคิดเงินกล่าวว่า “คุณยายสองคนนี้ควรจะได้รับบริการเหลียวแลบ้าง คุณยายยังจะเหลืออะไรในชีวิต มีก็เพียงที่ตรงหน้าต่างกับ ‘นักสืบ’”

“นักสืบอะไร” เรนาเทถาม “กระจกบานที่ติดตรงหน้าต่าง” ชายผู้นั้นตอบ “เป็นกระจกที่แขวนเอียง ๆ ตรงหน้าต่าง พวกเธอไม่เคยเห็นกระจกนี้หรือ เมื่อมองกระจกนี้จะสังเกตเห็นทุกสิ่งทุกอย่างบนท้องถนนได้ ดังนั้นจึงเรียกกระจกนี้ว่ากระจกนักสืบ”

และผู้หญิงคนนั้นพูดเสริมว่า “เป็นต้นว่า จะสามารถมองเห็นได้ว่าใครมากดริงหน้าประตู โดยไม่จำเป็นต้องเปิดหน้าต่างออกมาดู”

“อ้อ เป็นอย่างนี้เอง” คัทรินพูด และถามต่อไปว่า “จริง ๆ แล้วคุณยายแผดฟังได้ยินดีไหม” “ไม่รู้สิ” ชายคนคิดเงินตอบ “แล้วอยากจะรู้ไปทำไม”

“บางครั้งคนชรามักจะหูตึง” คัทรินพูด “คุณยายของเราก็ดูตึงเหมือนกัน” เรนาเทพูด

หญิงคนนั้นหยิบกระเป๋า เธอหมุนตัวกลับที่ประตูอีกครั้ง และกล่าวว่า “ฉันพอจะคิดออกแล้วว่าทำไมตอนนี้ เธอทั้งสองจึงเกิดอยากรู้เรื่องนี้ขึ้นมา ตอนนั้นฉันก็ได้ยินอะไรมาบ้าง”

หญิงคนนั้นไม่พูดอะไรอีก ตอนนี้ทุกอย่างก็หายไปเสียแล้ว

เกี่ยวกับผู้ประพันธ์และเรื่อง

อัวร์ซูลา เว็ลเฟิล (Ursula Wölfel) เป็นนักประพันธ์วรรณกรรมเยาวชนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งของเยอรมันในปัจจุบัน เว็ลเฟิลเกิดเมื่อวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1922 ที่เมืองดูอิสบวร์ก-ฮัมบอร์น (Duisburg-Hamborn) เธอศึกษาวิชาภาษาและวรรณคดีเยอรมันที่เมืองไฮเดลแบร์ก (Heidelberg) และวิชาครุศาสตร์ที่เมืองยูเกนไฮม์/แบร์กชตราเซ (Jugenheim/Bergstraße) หลังจากสำเร็จการศึกษา เว็ลเฟิลเป็นครูสอนหนังสือ ต่อมาในปี ค.ศ. 1961 เธอหันมาประกอบอาชีพเป็นนักเขียนอิสระ และเข้าร่วมกลุ่มนักเขียน PEN-CLUB ในปี ค.ศ. 1972 งานประพันธ์เรื่องเด็กและวัยรุ่นของเธอทำให้เธอกลายเป็น

นักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงและได้รับรางวัลระดับชาติถึง 3 ครั้งด้วยกัน คือ รางวัลวรรณกรรมเยาวชนเยอรมัน ในปี ค.ศ. 1962 รางวัลส่งเสริมวรรณกรรมเยาวชนของประเทศออสเตรียในปี ค.ศ. 1972 และในปี ค.ศ. 1991 เธอได้รับรางวัลพิเศษของรางวัลวรรณกรรมเยาวชนเยอรมันสำหรับผลงานประพันธ์ทั้งหมดของเธอ

เรื่อง “แม่มดแฝด” (Die Zwillingshexen) เป็นเรื่องสั้นที่ตีพิมพ์ในหนังสือรวมเรื่องสั้นวรรณกรรมเกี่ยวกับเด็กที่มีชื่อว่า “Die grauen und die grünen Felder” (ทุ่งนาสีเทาและทุ่งนาสีเขียวซี) ซึ่งตีพิมพ์เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1970 หนังสือเล่มนี้รวมเรื่องสั้น 14 เรื่อง กล่าวถึงปัญหาการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันและปัญหาครอบครัวต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก

ในเรื่อง “แม่มดแฝด” เวลเฟิลต้องการสะท้อนสภาพชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบัน ภาพชีวิตน่าสงสารของคนชราและความพยายามของคนชราที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคมแต่ไม่เป็นผล ในเรื่องมีหญิงชราสองคน คือ แอร์มินเนอและมาร์ธาเป็นพี่น้องฝาแฝด อาศัยอยู่ในเมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ทั้งสองไม่ได้แต่งงาน ผู้คนในเมืองนี้จึงพากันเรียกหญิงชราแฝดว่า “คุณยายสาวแก่” เนื่องจากคุณยายมาร์ธาและคุณยายแอร์มินเนอไม่มีเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้องเหลืออยู่ เพราะพวกเขาล้มหายตายจากไปหมด คุณยายทั้งสองจึงต้องใช้ชีวิตตามลำพังสองคนอย่างโดดเดี่ยวและเหงาหงอย เพื่อไม่ให้ชีวิตประจำวันน่าเบื่อหน่าย จนเกินไป หญิงชราจึงพยายามหาหัวข้อสนทนาเกี่ยวกับผู้คนในเมือง ด้วยการแยกไปจับจ่ายซื้อของคนละร้าน กล่าวคือ คุณยายมาร์ธาจะไปซื้อของที่ร้านหัวมุม ส่วนคุณยายแอร์มินเนอไปซื้อของที่ร้านใกล้ที่ทำการไปรษณีย์ เมื่อกลับถึงบ้านหญิงชราจะนำข้อมูลที่ได้ยินได้ฟังในร้านขายของมาเล่าสู่กัน ยามบ่ายนางจะนั่งริมหน้าต่างด้านติดถนน เพื่อสังเกตดูผู้คนที่เดินผ่านไปมา สำหรับชาวเมืองนางจึงกลายเป็น “คนแก่ผู้ชอบพูดซุบซิบนินทา” ด้วยความเหงาใจนี้เอง หญิงชราทั้งสองอยากจะมี “เพื่อน” และติดต่อกับบุคคลอื่นในสังคม เด็กสาวสองคนที่อยู่บ้านตรงข้ามคือ คัทรินและเรนาเท่เป็นกลุ่มเป้าหมายของหญิงชรา ทั้งสองใช้ความเพียรพยายามในการผูกมิตรและสร้างสัมพันธ์ภาพด้วยการหยิบยื่นหรือเสนอของกินที่คิดว่าเด็ก ๆ จะชอบให้เด็กสาวทั้งสอง กล่าวคือ ครั้งแรกให้ลูกอมแก่คัทรินและเรนาเท่กิน ครั้งที่สองเตรียมหมากฝรั่งให้ เพราะคิดว่าเด็กสาวคงจะชอบกินมากกว่าลูกอม ครั้งที่สามซื้อไอศกรีมสตอเบอรี่เตรียมไว้ให้ ความพยายามที่จะสร้างมิตรภาพทั้งสามครั้งล้มเหลว ทั้งนี้เพราะเป็นความต้องการเพียงฝ่ายเดียวของหญิงชราที่จะผูกมิตรกับเด็กเพื่อนบ้านด้วยความเอ็นดูและเจตนาบริสุทธิ์ แต่น้ำใจและเจตนาที่เด็กสาวทั้งสองไม่เคยแลเห็น ซ้ำร้ายความพยายามดังกล่าวยิ่งล้มเหลวแต่ครั้งแรก เพราะลูกอมที่หญิงชราให้เด็กสาวทั้งสองเป็นลูกอมเก่าเก็บไว้ในตู้มาเป็นเวลานาน จึงเหนียวเหนอะหนะ จนผู้รับไปดมทิ้งในท่อระบายน้ำ ความพยายามสร้างมิตรภาพครั้งต่อ ๆ มาด้วยการชวนเด็กสาวเข้ามาในบ้านเพื่อมากินขนมที่หญิงชราซื้อเตรียมไว้ให้ จึงถูกเด็กสาวปฏิเสธด้วยข้ออ้างว่า ต้องไปช่วยแม่ทำสวน และครั้งที่สามด้วยการทำเป็นไม่ได้ยิน

หญิงชราไม่เข้าใจว่าปฏิกริยาทั้งสามครั้งของเด็กสาวเป็นการปฏิเสธความพยายามผูกมิตรของตน หากเข้าใจผิดคิดว่าขนมที่จัดเตรียมไว้ไม่ถูกปากพวกเด็ก ๆ หรือคิดว่าตนตะโกนเรียกเด็กเสียงไม่ดังพอ จนแม้เมื่อเด็กสาวแสดงออกว่าไม่ต้องการของเกี่ยวกับนาง โดยเมื่อผ่านบ้านหญิงชราจะใช้วิธีเดิน

เลียบขีดกำแพงบ้าน เพื่อไม่ให้หญิงชราเห็นและร้องเรียกพวกตน หญิงชรายังเข้าใจว่าเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของพวกเด็ก ๆ และเสนอที่จะซื้ออมยิ้มหรือช็อคโกแลตให้เด็กสาวอีก เมื่อพบกันในบ้านชายของ

การพบกันในครั้งนี้กลับทำให้ทุกอย่างเลวร้ายขึ้นไปอีก เพราะคำพูดของคุณยายแฮร์มินเนื้อที่ว่า แม่เด็กสาวจะพยายามเดินย่องเลียบกำแพงบ้านของตนไป พวกนางก็สามารถแลเห็นได้โดยไม่ต้องเปิดหน้าต่างออกมาดู โดยไม่ได้บอกจะทำเช่นนี้ได้เพราะนางอาศัยดูจากกระจก “นักร้อง” ซึ่งติดไว้ที่หน้าต่างบ้าน ซึ่งช่วยให้นางสังเกตสังกาเหตุการณ์และผู้คนนอกบ้านโดยรอบได้โดยไม่ต้องเปิดหน้าต่าง การที่คุณยายแฮร์มินเนื้อไม่ได้เอ่ยถึง “กระจกนักร้อง” ของพวกนาง เพราะอยากจะเก็บเรื่องนี้เป็นความลับ และคิดว่าจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กสาวทั้งสองอยากรู้และมาหาพวกตนที่บ้านอีก นางกล่าวว่า “เห็นได้สิ เด็กน้อยเอ๊ย เราสามารถมองเห็นได้โดยรอบเลยทีเดียวนะ! ยายจะแสดงให้เห็นให้คุณดู หากพวกหนูมาที่บ้านอีก” คำพูดนี้ทำให้เด็กสาวสองคนเข้าใจผิดว่าหญิงชราแฝดเป็นคนที่น่ากลัวและมีอำนาจวิเศษสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ หญิงชราจึงกลายเป็น “แม่มด”¹ ในสายตาของเด็กสาวและเด็กคนอื่นๆ หญิงชราถูกเด็ก ๆ ตะโกนบริภาษใส่ว่า “แม่มด” “แม่มดแฝด” จนเย็นวันหนึ่งเด็กกลุ่มหนึ่งรวมทั้งคัทรินและเรนาที่แยกพวกมาที่บ้านของหญิงชราและตะโกนร้องว่า

“แม่มด แม่มด แม่มดแฝด
จอมจู้จี้จอม่วน
สอดสายตาทั่วทุกทิศ
วิปริตชอบยุ่งเรื่องชาวบ้าน”

ถ้อยคำเหล่านี้เป็นการประกาศอย่างเปิดเผยจากกลุ่มเด็กโดยการนำของคัทรินและเรนาถึงความรังเกียจ ความไม่ต้องการคบหาและการปฏิเสธความสัมพันธ์กับหญิงชรา หญิงชราทั้งสองเข้าใจสถานการณ์ที่แท้จริงแล้วในตอนนั้น และยอมรับ “คำพิพากษา” ที่มาจากกลุ่มเด็กโดยคุชฎี โดยมารีธากล่าวว่า “พวกเราก็รู้สึกอึดอัดกับแม่มดแก่น่าเกลียดสองคนเหมือนกัน” และจุดนี้เองที่เป็นจุดเปลี่ยนในชีวิตของหญิงชราแฝด ก่อนหน้านั้นแม้จะไม่มีญาติมิตรหรือเพื่อนฝูง แต่หญิงชรายังรู้สึกว่าคุณตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเมืองเล็กแห่งนี้ และพยายามผูกมิตรกับผู้อื่นในสังคม แต่เมื่อยอมรับคำตัดสินนี้ หญิงชรา ก็ยุติบทบาทและความพยายามที่จะติดต่อสื่อสารใดๆ กับผู้คนในสังคมโดยสิ้นเชิง นางไปซื้อของด้วยกันสองคน ไม่แยกกันไปเพื่อหาข้อมูลมาเล่าสู่กันฟังอย่างแต่ก่อน นางจะไม่อยู่ในร้านขายของนานและหลีกเลี่ยงที่จะพูดจากับผู้คน เมื่อถูกเด็กตะโกนไล่หลัง นางจะคู้หลังให้ต่ำลงและรีบเดินหนีให้เร็วที่สุด นางหลีกเลี่ยงสังคมและเก็บตัวอยู่แต่ในบ้าน นางปิดหน้าต่างซึ่งเคยเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารกับโลกข้างนอกและสังคม และรูดม่านหน้าต่างปิดมิดชิด ต่อมาไม่นานหญิงชราทั้งสองก็แยกตัวออกไปจากสังคมนี้จริง ๆ โดยมารีธาล้มป่วยและเสียชีวิต ส่วนแฮร์มินเนื้อย้ายจากไปโดยไม่มีใครรู้แน่ๆ ไปอยู่บ้านพักคนชราแห่งใด

¹ คำว่า “แม่มด” ในภาษาเยอรมันปัจจุบันเป็นคำบริภาษ มักใช้กับหญิงแก่น่าตาหน้าเกลียด ที่ชอบจู้จี้จวนจวนวายุ จึงเป็นที่รังเกียจของผู้คน

กว่าคัทรินและเรนาเท่จะรู้ความจริงเกี่ยวกับ “กระจกนิกสีบ” จากถ้อยคำสนทนาของหญิงคนหนึ่งกับชายคนคิดเงินในร้านขายของ ทุกอย่างก็หายไปเสียแล้ว คุณยายแผ่ผู้ถูกพวกเธอด่าว่าและตัดสินให้เป็น “แม่มดแผ่” คนหนึ่งได้เสียชีวิตไปแล้ว และอีกคนหนึ่งย้ายไปอยู่ที่อื่น พวกเธออาจจะรู้สึกผิด เมื่อเธอหวังว่าบางทีหญิงชราอาจจะหุติงแบบคุณยายของเธอที่บ้าน และไม่ได้ยินคำว่า “แม่มด” จากปากของพวกเธอ

ด้วยภาพชีวิตที่น่าสงสารของคนชราทั้งสอง ผู้ประพันธ์ต้องการชี้ให้คนอ่านเรื่องนี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนเห็นและตระหนักถึงปัญหานี้ และกระตุ้นให้สังคมเหลียวแลและเอาใจใส่ต่อคนชรา ดังคำพูดของชายคนคิดเงินในร้านขายของที่กล่าวว่า “คุณยายสองคนนี้ควรจะได้รับ การเหลียวแลบ้าง” นอกจากนี้สังคมโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นควรลดอคติต่อคนชรา และมีน้ำใจให้คนชรา เพื่อให้สมาชิกในสังคมทุกหมู่เหล่าทุกวัยอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข

บรรณานุกรม

Wölfel, Ursula : *Die grauen und die grünen Felder. Wahre Geschichte.* Ravensburg : Ravensburger Verlag, 1996. p. 46–54 (RTB 2052)

Wild, Reiner (Hrsg.) : *Geschichte der deutschen Kinder- und Jugendliteratur.* Stuttgart : Metzler, 1990.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย